

84
Wydawnictwo Księgarni Wojskowej
Sztabu Generalnego.

KAROL WĄDOŁKOWSKI
por.

Pistolet „Browning”

MODEL 1900
KAL. 7,65 mm.

WARSZAWA

Szef Wyższemu
1919.

CENTRALNA
BIBLIOTEKA
WOJSKOWA

Arch.

23956/

Wydawnictwo Księgarni Wojskowej
Sztabu Generalnego.

KAROL WĄDOŁKOWSKI
por.

Pistolet „Browning”

MODEL 1900
KAL. 7,65 mm.

WARSZAWA
1919.

Arch.

Wzbronione jest wykładanie o broni bez modelu, choćby przy pomocy tablic z rysunkami i przekrojami. Wiadomości podane w niniejszem opracowaniu drobnym drukiem są przeznaczone tylko dla instruktorów i wykładowców.

23.956

OPIS PISTOLETU.

1. Pistolet Browninga (czyt. Brauninga) jest bronią *siedmiostrzałową, samoczynną* (automatyczną); dzięki zużytkowaniu siły odrzutu gazów pistolet po wystrzale sam wyrzuca pustą łuskę, wprowadza nowy nabój do lufy i jest gotowy do ponownego strzału.

Długość pistoletu wynosi 163 mm., wysokość 114 mm., ciężar pistoletu wraz z magazynem 625 gr., ciężar z magazynem i 7 nabojami 679 gr. Szybkość początkowa kuli wynosi 265 m. na sekundę, energia wylotowa 16.5 kgm.

Dośność strzału. Przy 4° wzniesienia lufy donośność strzału wynosi 400 m. Największą donośność równą 950 m. otrzymuje się przy 15° wzniesienia. Promień koła, obejmującego połowę lepiej trafionych pocisków z odległości 100 m., równa się 8 cm., z odległości 200 m., — 27 cm.

Siła przebijania. Z odległości 10 m. pocisk przebija 4 deski jodłowe grubości 25 mm., ustawione jedna od drugiej o 25 m.; z odległości 200 m. dwie takie deski.

Nazwa pistoletu pochodzi od nazwiska wynalazcy, znanego konstruktora broni, Amerykanina Johna M. Browning'a. Pistolety Browninga do zajęcia Belgii przez wojska niemieckie wyrabiała belgijska fabryka broni w Herstal koło Liège. Napis na tych pistoletach po lewej stronie płaszcza brzmi: *Fabrique-Nationale-Herstal-Liège (Browning-Patent)* i na obsadzie *Brevete-S. G. D. G.*

Niemcy po zajęciu fabryki wyrabiali również pistolety, które jednak pod względem doskonałości wyrobu i pewności działania nie mogą być porównywane z belgijskimi.

Części.

2. Główne części pistoletu:

lufa,
kolba z obsadą,
przrząd spustowy,
zamek,
płaszcz zamkowy,
magazyn z przrządem podającym.

Wszystkie części są wykonane ze stali, nazewnątrż oksydowane na czarno.

Lufa.

3. Lufa jest umocowana na stałe w obsadzie (wkręcana na gorąco). Ściany *przewodu lufy* mają 6 nacięć czyli *bruzd* i tył występow między niemi, zwanych *po-*

lami. Pola i bruzdy, biegnące po linii śrubowej, tworzą gwint, który nadaje kulii ruch wirowy i tem zwiększa celność broni i jej skuteczność.

4. Średnica lufy, licząc od pola do pola, czyli *kaliber* pistoletu wynosi 6,75 mm. Z prawej strony *komory wybuchowej* mieści się *schowek wyciągu*. Nad wlotem lufy znajduje się występ, który ułatwia wprowadzanie nabojęw do lufy. Lufa wkręcona jest na gorąco w gwint obsady.

Kolba z obsadą.

5. Kolba i obsada, wykonane z jednego kawałka stali, łączą w jedną całość wszystkie części pistoletu i są niejako szkieletem dla nich.

Obsada jest siedliskiem dla przrządu spustowego i zamka. Ta część obsady, w której mieści się zamek, nazywa się *komorą zamkową*. Prawy bok obsady posiada wycięcie czyli *okno*, przez które wypadają luski po wystrzale. Na obsadzie umocowane są widelki, o które opiera się koniec sprężyny zamkowej.

6. Na lewym boku, zzewnątrż obsady znajduje się *guzik* bezpiecznika. Jeżeli guzik jest podniesiony do góry (widać napis SUR), wtedy bezpiecznik jest *za-*

mknięty i broń zabezpieczona, t. zn. że nie można ani wystrzelić ani otworzyć zamka.

Jeżeli guzik bezpiecznika jest opuszczony na dół (widać napis FEU), wtedy bezpiecznik jest otworzony i broń gotowa do strzału.

Sworzeń bezpiecznika, spiłowany odpowiednio z dwóch stron, wchodzi w wycięcie spustu. Umieszczona niżej płaska *sprężyna bezpiecznika* ciśnie na sworzeń i utrzymuje go w nadanym położeniu.

7. Po obu stronach komory zamkowej biegną wycięcia zwane *wodzidłami*, po których ślizga się zamek. Lewe wodzidło biegnie przez całą komorę zamkową, prawe jest przerwane przez okno.

8. Wewnątrz komory zamkowej na przeciw okna znajduje się *wyrzutnik* w kształcie podłużnego występu, który wraz z wyciągiem umieszczonym w zamku zmusza łuskę do wypadnięcia przez okno.

9. W kolbie, wewnątrz pustej (*komora magazynowa*), mieści się magazyn. Magazyn wkłada się w kolbę przez dolny otwór. Na tylnej ścianie komory magazynowej jest umieszczony *czepik* z zębem na końcu. Ząb czepika naciskanego przez umieszczoną wyżej sprężynę, zapada w szczelinę magazynu i nie pozwala mu

wypaść. Dolny koniec czepika wystaje na zewnątrz kolby i zwie się *występem* czepika. Po naciśnięciu występu można magazyn wyjąć z kolby. Na lewym boku kolby u dołu znajduje się uszko do przyczepiania sznura.

10. Boki kolby są okryte okładkami z twardego kauczuku, w których umieszczone są jako marka fabryczna FN (Fabrique Nationale). Płytki są drobno ponacinane, w celu uniknięcia ślizgania się kolby w dłoni. Pośrodku każdej płytki znajduje się śruba, która za pomocą rygla, osadzonego na drugim końcu śruby, przytwierdza płytkę do kolby.

Przyrząd spustowy.

11. *Języczek spustowy* osłonięty jest *kabłąkiem*, przytwierdzonym do obsady i kolby. Reszta części przyrządu spustowego znajduje się w tylnej części obsady.

12. Języczek spustowy łączy się ze *spustem* za pomocą *dźwigni spustowej*, przechodzącej po obu stronach komory magazynowej i zakończonej dwoma występami. Na *zębie spustowym* opiera się *ząb kurkowy* (gdy sprężyna jest naciągnięta). Pociągnięcie języczka spustowego obniża ząb spustowy i umożliwia iglicy uderzenie. Górno ramię spustu posiada wycięcie, w które wchodzi sworzeń bezpiecznika.

13. W tylnej części kolby znajdują się dwie

plaskie sprężyny, należące do przyrządu spustowego (i trzecia sprężyna bezpiecznika). Sprężyna języczka spustowego górnym końcem opiera się o dźwignię spustową, dolnym zaś o czepik. *sprężyna spustowa* ciśnie na dolne ramię spustu.

Zamek.

14. Zamek osadzony jest w komorze zamkowej obsady. Wewnątrz *trzonu zamkowego* mieści się *iglica*. Przy pomocy dźwigni łączy się ona ze *sworzniem* sprężyny zamkowej, na którym osadzona jest spiralna sprężyna *zamkowa*. Górny koniec dźwigni służy jako *wskaźnik*, czy *iglica* jest naciągnięta, czy nie. Gdy wskaźnik wystaje ponad *szczerbinę*, która znajduje się na *grzbiecie* zamka i przeszkadza celowaniu, — sprężyna jest nienaciągnięta; gdy wskaźnik jest ukryty, — sprężyna naciągnięta (broń gotowa do strzału, o ile była nabitą).

Sprężyna zamkowa, rozprężając się, wyrzuca naprzód iglicę. Służy ona również do zamykania zamka.

15. Iglica posiada *sqb kurkowy*, który zaczyna o *sqb spustowy* przyrządu spustowego. Ostro zakończony *groń* iglicy, osadzonej w komorze iglicowej, uderza w kapslę naboju i powoduje wystrzał.

16. Z prawej strony zamka umieszczony jest w odpowiednim zagłębieniu sprężyny *wyciąg z pazurem* na końcu. Pazur chwytą za kraj łuski i wyciąga ją z lufy.

Dwa otwory w grzbiecie zamka służą do połączenia zamka z płaszczem przy pomocy *śrub głównych*.

17. Trzon zamkowy posiada po obu stronach występy zwane *grzebieniami wodzidłowymi*, które ślizgają się po wodzidłach obsady. U spodu trzonu znajdują się dwie pary wycięć półokrągłych. W przednie wycięcia wchodzi występy dźwigni spustowej po zupełnem domknięciu zamka. Gdy zamek nie jest zupełnie zamknięty, dźwignia spustowa jest odcisnięta cokolwiek w dół, a wtedy łączność ze spustem jest przerwana, ponieważ końce dźwigni spustowej nie trafiają przy naciskaniu języczka spustowego na spust, a przechodzą pod nim. O tylne wycięcia u spodu trzonu zamkowego zaczepia sworznię bezpiecznika przy zamknięciu i nie pozwala na odciągnięcie zamka.

Płaszcz zamkowy.

18. Płaszcz zamkowy służy do osłonięcia innych części pistoletu. *Górna pochwa* płaszcza pokrywa sprężynę zamkową, dolna *pochwa* — lufę. Na przednim końcu płaszcza znajduje się *muszka*, tylna jego część posiada ponacinane zgrubienie

zwane *karbami*, za które chwyta się przy odciąganiu zamka.

Magazyn z przyrządem podającym.

19. Magazyn służy do umieszczenia 7 nabojęw. *Pudełko* magazynu, zrobione z blachy stalowej, ma w bocznych ściankach po 6 otworów, w celu sprawdzania ilości nabojęw w magazynie. Denko pudełka jest nieco dłuższe i posiada występ dla łatwiejszego wyjmowania magazynów z kolby. W tylnej ściance pudełka znajduje się *szczelina*, w którą zapada ząb czepika.

20. Wewnątrz magazynu mieści się *sprężyna magazynowa* z nałożonym na nią *podajnikiem*. Sprężyna wypiera naboje do góry i w ten sposób umożliwia wprowadzenie ich kolejno do lufy.

U góry pudełka krawędzie bocznych ścianek zaginają się częściowo do wewnątrz i tworzą *wargi*, które nie pozwalają nabojom wypaść z magazynu.

Amunicja.

21. *Nabój* składa się z:
łuski,

kapsla;
dawki (ładunku) prochu;
pocisku.

Łuska jest wykonana z jednego kawałka mosiądzu i ma kraj, za który chwyta pazur wyciągu.

Pośrodku *podstawy* łuski znajduje się *kowadełko ze szczelinami ogniowymi i gniazdko*, w które wciśnięta jest *kapsla*, zawierająca w metalowej łusce masę wybuchową. Proch kształtu małych kwadracików jest bezdymny; Ciężar dawki prochu wynosi 0,2 gr. Pocisk o zaokrąglonej głowce i wrębiku do umocowania w łusce składa się z niklowego pancerza i ołowianego rdzenia. Ciężar pocisku wynosi 4,8 gr.; ciężar całego naboju 7,7 gr.

OBCHODZENIE SIĘ Z PISTOLETEM

Zamykanie i otwieranie bezpiecznika.

22. *Bezpiecznik* powinien być zawsze zamknięty (*broń zabezpieczona*). Tylko przed ładowaniem i bezpośrednio przed strzelaniem otwiera się bezpiecznik.

23. *Zamykanie bezpiecznika*. Pistolet bierze się w prawą rękę w ten sposób, że palec: trzeci, czwarty i piąty obejmują kolbę, wskazujący spoczywa wyprostowa-

ny na kolbie, zaś duży palec po lewej stronie kolby tuż przy bezpieczniku. Dużym palcem przesuwamy się guzik bezpiecznika do góry.

24. *Otwieranie bezpiecznika.* Trzymając pistolet jak wyżej, przesuwamy się dużym palcem guzik bezpiecznika na dół.

Ladowanie pistoletu.

25. *Napełnianie magazynu.*

Magazyn należy trzymać w lewej ręce tak, aby duży palec spoczywał na bocznej ściance pudełka; zaokrąglony przód magazynu winien być zwrócony na prawo. Nabój ujmujemy się wskazującym i dużym palcem prawej ręki za koniec pocisku, drugim końcem naboju naciskamy się zaokrąglony koniec podajnika i dosuwamy się nabój dużym palcem do tylnej ścianki magazynu. Następnie naboje wprowadzamy się do magazynu w ten sam sposób, naciskając nabój już włożony.

W magazynie może się pomieścić tylko 7 nabojów.

Podczas napełniania magazynu pistolet należy trzymać w kieszeni lub pod lewą pachą.

26. *Wkładanie magazynu do pistoletu.*

Pistolet bierze się w prawą rękę, jak przy zamykaniu bezpiecznika, lewą ręką wsuwa się magazyn do kolby i dociska się dużym palcem, dopóki nie usłyszy się trzaśnięcia, które wskazuje, że zab czepika spadł w szczelinę magazynu.

27. *Wprowadzenie naboju do lufy.*

Trzymając pistolet w prawej ręce, otwieramy bezpiecznik, a następnie chwytamy dużym palcem i wskazującym lewej ręki za karby, energicznie pociągamy płaszcz jak najdalej ku sobie i puszczaemy. Nabój zostanie wprowadzony do lufy, iglica naciągnięta, broń gotowa do strzału. Broń należy zabezpieczyć.

Dopełnianie magazynu.

28. Po wprowadzeniu naboju do lufy w magazynie znajduje się tylko sześć naboji. Możemy magazyn wyjąć i dopełnić go przez włożenie siódmego naboju. Razem wtedy znajduje się w pistolecie 8 naboji, jeden w lufie i 7 w magazynie.

Wyjmowanie magazynu.

29. Trzymając pistolet w prawej ręce, naciskamy w stronę lufy dużym palcem lewej ręki występ czepika. Magazyn wysunie się nieco z kolby i wtedy, zaha-
czając o występ denka wskazującym pal-
cem, wyciągamy magazyn z kolby.

Rozładowanie pistoletu.

30. Ażeby rozładować pistolet, należy wyjąć z kolby magazyn, a po otwarciu bezpiecznika odciągnąć płaszcz (wraz z zamkiem) za karby ku sobie. Nabój, który był w lufie, wypadnie przez okno obsady.

Jeżeli nie chcemy, by nabój wypadł przez okno, ujmujemy pistolet prawą ręką tak, by mały palec zakrywał otwór magazynowy w kolbie, i powoli odciągamy zamek. Nabój wpadnie do komory magazynowej i zatrzyma się na podstawionym małym palcu.

Należy zawsze pamiętać przy rozładowywaniu pistoletu, że wyjęcie magazynu z kolby nie wystarcza i że należy wyjąć także nabój z lufy.

Opróżnianie magazynu.

31. Naboje z magazynu wyjmujemy w następujący sposób: magazyn bierze się w lewą rękę, jak przy napełnianiu. Naciskając górny nabój dużym palcem prawej ręki, wysuwamy kolejno wszystkie naboje z magazynu.

32. *Zwalnianie sprężyny.* Gdy pistolet jest rozładowany można zwolnić sprężynę przez ściągnięcie spustu.

33. Chcąc sprawdzić, czy pistolet jest naładowany, odciągamy cokolwiek zamek, by przez okno obsady zobaczyć, czy nabój jest w lufie, czy go nie ma.

34. Przy obchodzeniu się z pistoletem wylot lufy winien być stale skierowany w dół i w bok.

Oddając pistolet w inne ręce, należy krótko oświadczyć, czy naładowany i zabezpieczony.

Rozbieranie.

35. Przystępując do rozbierania pistoletu, należy przedewszystkiem go rozładować.

Kolejne czynności przy rozbieraniu:
wyjąć magazyn;

otworzyć bezpiecznik;
odkręcić śruby główne, zdjąć płaszcz
zamkowy;
zdjąć sworzeń z widełek;
wyciągnąć zamek z obsady.

po wyjęciu magazynu i otworzeniu bezpiecznika (patrz wyżej), kładziemy pistolet na lewą dłoń, lewa strona do góry i obejmujemy w ten sposób, by lufa była zwrócona na lewo i znajdowała się między dużym i wskazującym palcem lewej ręki.

Trzymając w prawej ręce śrubnik prostopadłe do łba śruby, wykręcamy obie śruby główne i odkładamy je na bok. Pistolet bierzemy w prawą rękę, płaszcz koło muszki chwytny lewą, i ciągnąc go w kierunku wylotu lufy, odłączamy od pistoletu. Następnie dużym i wskazującym palcem lewej ręki należy chwycić za koniec sprężyny zamkowej, opierający się o widełki. Nacisnąwszy ją w stronę wylotu lufy, podnieść sworzeń do góry i zdjąć go w ten sposób wraz ze sprężyną z widełek. Palcami lewej ręki chwytny za grzbiet zamka, cofamy go w kierunku przeciwnym wylotowi lufy aż do pełnego wysunięcia z obsady.

36. W razie wielkiego zanieczyszczenia

komory magazynowej można odjąć po odkręceniu śrub kolbowych okładki kauczukowe z obu stron kolby.

Dałsze rozbieranie pistoletu jest wzbronione.

Składanie.

37. Składanie pistoletu odbywa się w następującym porządku:

włożyć zamek w obsadę,
założyć sworzeń i sprężynę w widełki,
nasunąć płaszcz zamkowy,
zakręcić śruby główne,
zwolnić sprężynę,
zamknąć bezpiecznik,
włożyć magazyn w kolbę.

Pistolet trzymamy w prawej ręce. Naciskając języczek spustowy, wkładamy zamek w obsadę, dopóki nie poczujemy oporu. Wtedy należy języczek puścić, a zamek pchnąć silnie ręką, aż wejdzie całkowicie w obsadę.

Następnie ujmujemy wskazującym i dużym palcem lewej ręki koniec sprężyny przy wskaźniku, odcinając ją zaczepiamy o widełki i wkładamy w nie sworzeń.

Lewą ręką bierzemy z góry płaszcz

za karby i nasuwamy górną pochwę na sworzeń i sprężynę, a następnie dolną pochwę na łufę. Płaszcz należy dosunąć tak, aby śrubki zupełnie swobodnie wchodziły w otwory.

Dla zakręcenia śrub głównych pistolet kładziemy na lewej dłoni. Śruby zakręcamy do chwili, gdy ręka poczuje opór. Wtedy należy odkręcić na jedną czwartą obrotu.

Następnie zwalnia się sprężynę przez spuszczenie iglicy, zamyka bezpiecznik i wkłada magazyn do kolby.

Rozbieranie i składanie magazynu.

38. Niekiedy zachodzi potrzeba rozebrania magazynu (wskutek zanieczyszczenia lub złamania sprężyny magazynowej).

Chcąc rozebrać magazyn należy go naładować 4 nabojami i przetknąć przez czwarte, licząc od góry, otwórki w obu ściankach pudełka magazynowego zapalkę lub inny przedmiot cienki (np. gwóźdź), który nie pozwoliłby rozprężyć się sprężynie po wyjęciu naboju.

Następnie wyjmujemy pierwszy i drugi nabój z magazynu — reszta nienaciskana przez sprężynę powinna wraz z podajnikiem swobodnie wypaść. Po zasłonięciu otworu pudełka dużym palcem (aby sprężyna nie wyskoczyła), wyciągamy zapalkę i możemy wtedy swobodnie wyjąć sprężynę.

39. Składanie odbywa się w następujący spo-

sób: Po włożeniu w pudełko magazynowe sprężyny ładujemy w magazyn wprost na sprężynę (bez podajnika) 4 naboje i przetykamy zapalkę przez te same otwórki co przy rozbieraniu. Potem wyjmujemy naboje i wkładamy do środka pudełka podajnik na sprężynę, przytrzymwaną przez zapalkę. Następnie znów wkładamy 4 naboje do magazynu i wyciągamy zapalkę z otworków. Magazyn jest złożony — możemy dopełnić lub opróżnić.

DZIAŁANIE POSZCZEGÓLNYCH CZĘŚCI PISTOLETU.

Pistolet gotowy do strzału.

40. Gdy pistolet jest gotowy do strzału, wtedy wzajemne położenie części pistoletu jest następujące: zamek jest zamknięty, pazur wyciągu zaczepiony o kraj łuski naboju, znajdującego się w łufie, sprężyna zamkowa naciągnięta, ząb kurkowy jest zahaczony o ząb spustowy, wypęty dźwigni spustowej znajdują się w wycięciach zamka — wskutek czego łączność dźwigni spustowej ze spustem jest zachowana.

Ściąganie spustu.

41. Gdy połączymy języczek spustowy, dźwignia spustowa naciskając spust, obniża ząb spustowy i zwalnia w ten sposób ząb kurkowy iglicą niezatrzymywaną niczem, a parta za pośrednictwem wskaźnika i sworzenia przez sprężynę zamkową, uderza grotem w zapal. Strumienie

ognia przedostają się od zapalu przez szczeliny ogniowe do prochu i powodują wybuch. Następuje wystrzał.

Działanie części pistoletu przy wystrzale.

42. Ciśnienie gazów przy wybuchu prochu wypycha pocisk z lufy. Wsteczne ciśnienie gazów, które przy strzale z karabinu czujemy jako uderzenie w ramię, zostało użyte w pistolecie do otwierania zamka. Gazy wypierają łuskę z lufy i zmuszają zamek wraz z płaszczem do cofnięcia się. Łuska przytrzymywana przez pazur wyciągu natrafia przy ruchu wstecznym na wyrzutnik i podważona wypada przez okno.

Przy cofaniu się zamka napina się (śliska) sprężyna zamkowa, występy dźwigni spustowej, które spoczywały w wycięciach u spodu zamka, zostają odcisnięte w dół, wskutek czego koniec dźwigni przestaje cisnąć na spust, choćbyśmy nie zwolnili języczka spustowego po oddaniu strzału, lecz w dalszym ciągu go naciskali. Spust party przez sprężynę spustową wraca do zwykłego położenia (zab spustowy unosi się do góry). Języczek spustowy zwolniony od nacisku palca wraca pod działaniem sprężyny spustowej na zwykłe miejsce.

Przy zamykaniu się zamka.

43. Napięta przy otwieraniu się zamka sprężyna zamkowa, rozpręża się częściowo i zmusza zamek do powrotu na swoje miejsce. Przy zamykaniu zamka zab kurkowy zahacza o zab spu-

stowy, iglica nie może posuwać się naprzód, a wraz z nią zostają w tyle wskaźnik i sworzeń, które utrzymują w napięciu sprężynę zamkową. Dojna krawędź zamka zawadza o górny nabój, tkwiący w magazynie i wprowadza go do lufy. Gdy zamek jest zupełnie domknięty, występy dźwigni spustowej wchodzą znów w zagłębienia w zamku i wskutek tego dźwignia spustowa wraca na swoje miejsce i opiera się o spust (łączność ze spustem przywrócona). Pistolet znów gotowy do strzału.

Zamykanie bezpiecznika.

44. Gdy zamykamy bezpiecznik, wtedy sworzeń bezpiecznika obraca się niespilowaną stroną do przedniego występu spustu i, przypierając go unieruchamia. Jednocześnie sworzeń zawadza o drugą parę wycięć u spodu trzonu i nie pozwala otworzyć zamka.

PIELĘGNOWANIE PISTOLETU.

45. *Wszelkie przepisy utrzymywania pistoletu należy dokładnie wypełniać. Żołnierz musi sobie uświadamiać, że pistolet tylko przy należyтым utrzymywaniu będzie zdolny do użytku.*

Pistolet należy chronić troskliwie od uszkodzeń, rdzy, zanieczyszczenia, nadto przewód lufy od rozszerzenia. Uszkodzenia, rdza i zanieczyszczenie wpływają

ujemnie na działanie pistoletu i mogą uczynić go niezdadnym do użytku.

Przepisy ogólne.

46. *Pistolet przechowyuje się rozładowany, iglica winna być spuszczone, bezpiecznik zamknięty.*

47. Broń należy strzec przed osobami niepowołanymi i przechowywać w miejscach suchych, wolnych od kurzu i o ile możliwości pod kluczem.

48. W celu uniknięcia rozsądzenia lub rozdęcia lufy wzbronione jest zatykanie wylotu tłuszczem, korkiem, gałgankiem lub czymś podobnym.

49. Pilnie należy strzec pistolet przed dostaniem się zwłaszcza do lufy, zamka i magazynu, ciała obcych, jak piasek, śnieg i t. p. Jeśli jakiegokolwiek ciała obce dostaną się do lufy, nie wolno strzelać zanim nie zostaną usunięte.

50. Przed służbą lub wymarszem na ćwiczenia i bezpośrednio przed strzelaniem należy sprawdzić, czy przewód lufy i zamek jest czysty i wolny od ciała obcych. Przed ładowaniem sprawdzić, czy zamek i bezpiecznik działają prawidłowo.

51. Pistolet należy chronić od uderzeń i upadku.

52. Wzbronione jest ładowanie pistoletu nabojami uszkodzonymi lub zanieczyszczonymi. Jeśli magazyn lub naboje upadną na ziemię, należy je dokładnie oczyścić. W tym celu wyjmuje się naboje z magazynu. Zanieczyszczony magazyn należy oczyścić w domu (koszarach), a narazie zastąpić go zapasowym.

53. Gdy pistolet zostanie przeniesiony z zimna do ciepłego miejsca, należy go przetrzeć, by nie pokrywał się parą.

54. Wzbronione jest przechowywanie pistoletu w zmoczonym futerale (olstrach). Zmoczony futerał suszy się po wyjęciu pistoletu i magazynu zapasowego.

Niewypał

55. Nabój może niewypalić z powodu: 1) wad w samym nabój, 2) zanieczyszczenia, rdzewienia i powstałego stąd niedomykania się zamka lub tarcia, osłabiającego działanie sprężyny, 3) uszkodzenia lub wady pistoletu.

Gdy nabój nie wypali, należy powoli zamek otworzyć, wyjąć nabój i nałado-

wać drugi raz. Jeśli nabój znów nie wypali, należy naładować nim inny pistolet. Gdy i tym razem nabój nie wypali—odkładamy go jako bezużyteczny.

Jeśli niewypał nastąpił nie z winy amunicji, należy pistolet dokładnie oczyścić, a gdy to nie pomaga, pistolet oddać do zbadania i naprawy.

Pistolet, który ustawicznie nie zbija nabojów, musi być zbadany przez rusznikarza.

Zacinanie się pistoletu.

56. Zacinanie się powstaje wskutek uszkodzeń, rdzewienia, zanieczyszczenia i zniekształcenia nabojów lub części pistoletu, a także wskutek niezręczności strzelca.

Nie należy w żadnym razie usuwać się zacinania się pistoletu.

Przyczyny zacinania się pistoletu winien strzelec znaleźć sam i o ile możliwości umieć je usunąć.

Przy usuwaniu zacinania się pistoletu wylot lufy winien być skierowany stale w dół i w bok.

Przykłady.

57. Gdy pistolet nie otworzył się i łuska nie wypadła, odciągamy energicznie zamek ku sobie i łuska wypadnie. Przyczyną jest zanieczyszczenie lub wada pistoletu.

58. Jeśli łuska po wystrzale utkwiała między lufą i zamkiem należy zamek odciągnąć i, nie puszczając go, zamknąć bezpiecznik. Zamek pozostanie otwarty i będziemy mogli swobodnie usunąć łuskę. Po wyjęciu łuski otwieramy bezpiecznik i zamek powraca do normalnego położenia.

Zatrzymanie łuski pomiędzy zamkiem a lufą może nastąpić z powodu zanieczyszczenia: zamek niedostatecznie się cofa, łuska nie natrafia na wyrzutnik i nie wypada. Gdy przyczyną przycięcia łuski jest wada pistoletu, należy go oddać do naprawy.

59. Gdy zamek porusza się z trudem, a po wystrzale pozostaje niedomknięty lub całkiem otworzony, przyczyną może być zanieczyszczenie, rdzewienie, stwardnienie oliwy, obecność ciał obcych, albo wada pistoletu. W tym ostatnim wypadku oddać pistolet do naprawy.

CZYSZCZENIE.

Środki i przyrządy do czyszczenia i pielęgnowania pistoletu.

60. *Wycior* — do czyszczenia przewodu lufy. Składa się z drewnianej rączki i pręta metalowego ze szparą lub tępym radłem na końcu do umocowywania pakul.

Frećiki — do czyszczenia i oliwienia części położonych w głębi pistoletu.

Pakuty — do czyszczenia przewodu lufy i sprężyn.

Galganki (szmatki wełniane lub lniane) — do oczyszczenia i wycierania części pistoletu na sucho oraz naoliwiania.

Oliwa lub wazelina — do czyszczenia i oliwienia pistoletu i zabezpieczania przed rdzą.

W braku powyższych środków można używać: sznura lub mocnej tasiemki z uchem pośrodku do przetykania pakul lub galganków, niesolonego smalcu, czystej nafty. Nie wolno używać nafty jako środka ochronnego przeciw rdzy. Po użyciu nafty do usuwania stężałego tłuszczu i rdzy, należy części pistoletu wytrzeć na sucho i posmarować tłuszczem.

Ogólne przepisy.

61. *Po każdym strzelaniu należy pistolet natychmiast oczyścić* W razie niemożności należy przynajmniej natłuścić przewód lufy. Natłuszczenie takie chroni przewód lufy od rdzy i ułatwia właściwe oczyszczenie.

62. *Po każdym powrocie ze służby bez względu na to, czy strzelano, czy nie, należy przetrzeć przewód lufy.*

63. Broń powleka się bardzo cienką warstwą oliwy lub tłuszczu. Powierzchnie trące się oliwić silniej. W każdym razie nie tak, by oliwa spływała. Metalowe części w pierw trzeba wytrzeć suchą szmatką, a później nasmarować lekko szmatką przepojoną oliwą.

Miejsca zardzewiałe należy dobrze naoliwić, a następnego dnia usunąć rdzę przez wycieranie. Postępowanie to powtarzać aż rdza zniknie, a pozostanie tylko czarna plama.

64. Polerowanie i usuwanie chropowatości, blizn i dołków, powstałych wskutek rdzy, jest wzbronione. Wzbronione jest czyszczenie oksydowanych części aż do polysku.

65. Przy rozbieraniu pistoletu do czysz-

czenia poszczególnych jego części kładzie się na czystym podłożu. Kolejność składania zapamiętać; — części każdego pistoletu kłaść osobno. W razie pomieszanienia pamiętać, że na częściach każdego pistoletu jest wybity jeden i ten sam numer.

66. Do oczyszczenia przewodu lufy nawija się na końcową część wycioru cienkie pasma pakul. Pakuły winny być nawinięte równomiernie, pośrodku cokolwiek grubiej. Do czyszczenia należy pakuły owijać silniej, do oliwienia — lżej. Po nawinięciu pakul przepaja się je oliwą. Jeśli zamiast wycioru używamy sznura, należy przetknąć przez jego ucho pakuły lub wąskie gałganki. Ilość pakul winna być taka, by wciskały się one do brze w bruzdy gwintu, a sznur bez użycia większej siły przechodził tam i napowrót.

Czyszczenie zwyczajne.

67. Pobieżne czyszczenie przeprowadza się, gdy z pistoletu nie strzelano i jest on dostatecznie naoliwiony, lecz zakurzony.

Czyszczenie pobieżne polega na przeczyszczeniu lufy i magazynu.

68. W celu przeczyszczenia lufy należy odciągnąć zamek i, przytrzymując w tem położeniu, zamknąć bezpiecznik. Lewą ręką obejmujemy pistolet, wprowadzamy do lufy od wylotu wycior z pakułami, przepojonemi oliwą. Idąc za skrętami gwintu, przesuwamy wycior kilkakrotnie tam i napowrót, wyjmujemy i zmieniamy pakuły, dopóki po wyjęciu nie będą zupełnie czyste.

69. Po przeczyszczeniu lufy naoliwiamy lekko gałgankiem część komory zamkowej przez okno obsady. Dla przeczyszczenia magazynu wyjmujemy go z pistoletu i wycieramy najpierw suchą potem umoczoną w oliwie ściereczką.

Czyszczenie główne.

70. Szczegółowe czyszczenie należy przeprowadzać: 1) po każdym strzelaniu, 2) gdy broń jest zanieczyszczona, 3) gdy została zamoczona.

Czyszczenie takie należy robić raz na miesiąc bez względu na to, czy broń do brze działa, czy nie.

71. W celu przeprowadzenia szczegółowego czyszczenia należy pistolet roze-

brać. Lufę czyści się w ten sam sposób, jak przy pobieżnem czyszczeniu. Czy przewód lufy jest zupełnie czysty, sprawdzamy, patrząc przez lufę pod światło. W wypadkach wątpliwych należy lufę wytrzeć z tłuszczu na sucho i wtedy sprawdzać. Po oczyszczeniu naoliwia się lufę nawiniętymi na wycior pakułami.

Rdzę z przewodu lufy należy przede wszystkim rozpuścić przez wprowadzenie do lufy wyciora z naoliwionymi pakułami i pozostawienie go w niej. Następnego dnia przystępujemy do usunięcia rdzy przy pomocy czyszczenia wyciorem. Postępowanie takie należy powtarzać tak długo, dopóki na pakułach nie będzie śladu rdzy. Wzbronione jest usuwanie rdzy przy pomocy gwałtownego tarcia.

72. Komorę wybuchową czyści się pakułami, nawiniętymi na pałeczkę drewnianą.

Przy czyszczeniu zamka i obsady szczególną uwagę należy zwrócić na części trące się, iglicę i sprężynę. Trudniej dostępne części przyrządu spustowego i bezpiecznik czyści imy i natłuszczamy przy pomocy drewniek odpowiednio wystruganych.

Płaszcz, śruby i ich otwory oraz magazyn należy lekko natłuścić. Gdy do wnętrza magazynu dostały się ciała obce, należy go rozebrać i starannie oczyścić wnętrze pudełka, sprężynę i podajnik. Komorę magazynową czyścimy przez dolny otwór. W razie wielkiego zanieczyszczenia można odjąć kauczukowe okładki kolby.

73. Rozbieranie magazynu i odejmowanie okładek kolbowych jest dopuszczalne tylko wtedy, gdy nie udaje się nam w zwykły sposób usunąć ciała obcego.

W celu uniknięcia ślizgania się pistoletu w dłoni nie należy natłuszczać płytek kolbowych. Po oczyszczeniu i złożeniu pistoletu należy się przekonać, czy wszystkie części dobrze działają. Dotyczy to zwłaszcza zamka i bezpiecznika.

STRZELANIE.

Postawa stojąca.

— 74. Na komendę „*Gotuj broń*” należy wyjąć pistolet z kieszeni (futurału, olster) prawą ręką i trzymać go za kolbę lufą w dół; dużym palcem prawej ręki otworzyć bezpiecznik. Wskazujący palec pra-

wej ręki należy trzymać na kabłąku, a nie na języczku spustowym. Duży palec po otwarciu bezpiecznika uchwycić powinien kolbę pistoletu z lewej strony. Kolbę pistoletu należy trzymać mocno. Jednocześnie z wyjęciem pistoletu, czyni żołnierz zwrot na lewo wskos i stawia lewą nogę w nowym froncie o pół kroku w lewo. Obydwie nogi są wyprostowane i ciężar ciała spoczywa na nich równomiernie.

75. Na komendę: „*Cel*“ pistolet należy podnieść prawą ręką do wysokości prawego oka; ręka w łokciu powinna być trochę zgięta; wskazujący palec z kabłąka przekłada się na języczek spustowy tak, aby go nacisnąć drugim stawem. Lewą rękę odrzuca się jednocześnie z podniesieniem pistoletu za lewe biodro.

76. Na komendę: „*Pal*“ spokojnie i silnie zginając wskazujący palec, oddaje się strzał.

Postawa kłęcząca.

77. Na komendę: „*Kłękni, gotuj broń*“ wykonywa żołnierz zwrot na prawo wskos, cofa prawą nogę nieco w tył i kłęka na prawe kolano, jednocześnie wyjmując pi-

stolet i trzyma go lufą w dół przed prawą nogą.

78. Na komendę: „*Cel*“ łokieć lewej ręki należy oprzeć na lewej nodze, prawa ręka podnosi pistolet do wysokości prawego oka; dłoń lewej ręki podpira z dołu prawą rękę wraz z pistoletem; wskazujący palec prawej ręki na cynglu. Po wykonaniu tej postawy żołnierz celuje.

Na komendę: „*Pal*“ naciska się języczek spustowy.

79. Ściąganie powinno się odbywać spokojnie i silnie. W czasie celowania i ściągania spustu wstrzymać oddech i nie mrugać.

TREŚĆ.

Opis pistoletu.

	Strona
Części	4
Lufa	4
Kolba z obsadą	5
Przyrząd spustowy	7
Zamek	8
Płaszcz	9
Amunicja	10
Magazyn z przyrządem podającym.	10

Obchodzenie się z pistoletem.

Zamykanie i otwieranie bezpiecznika	11
Ładowanie pistoletu.	12
Wkładanie magazynu do pistoletu	13
Wprowadzanie naboju do lufy	13
Wyjmowanie magazynu	14
Dopełnianie magazynu	13
Rozładowanie magazynu	14

Opróżnianie magazynu	15
Rozbieranie pistoletu	15
Składanie pistoletu	17
Rozbieranie i składanie magazynu	18

Działanie poszczególnych części pistoletu.

Pistolet gotowy do strzału	19
Ściąganie spustu.	19
Współdziałanie części pistoletu przy wystrzale	20
Zamykanie bezpiecznika	20

Pielęgnowanie pistoletu.

Przepisy ogólne	22
Niewypał	23
Zacinanie się pistoletu.	24

Czyszczenie.

Ogólne przepisy	27
Czyszczenie zwyczajne.	28
Czyszczenie główne.	29

Strzelanie 31

stolet i trzyma go lufą w dół przed prawą nogą.

78. Na komendę: „Cel“ łokieć lewej ręki należy oprzeć na lewej nodze, prawa ręka podnosi pistolet do wysokości prawego oka; dłoń lewej ręki podpira z dołu prawą rękę wraz z pistoletem; wskazujący palec prawej ręki na cynglu. Po wykonaniu tej postawy żołnierz celuje.

Na komendę: „Pał“ naciska się języczek spustowy.

79. Ściąganie powiuno się odbywać spokojnie i silnie. W czasie celowania i ściągania spustu wstrzymać oddech i nie mrugać.

Opróżnianie magazynu	15
Rozbieranie pistoletu	15
Składanie pistoletu	17
Rozbieranie i składanie magazynu	18

Działanie poszczególnych części pistoletu.

Pistolet gotowy do strzału	19
Ściąganie spustu.	19
Współdziałanie części pistoletu przy wystrzale	20
Zamykanie bezpiecznika	20

Pielęgnowanie pistoletu.

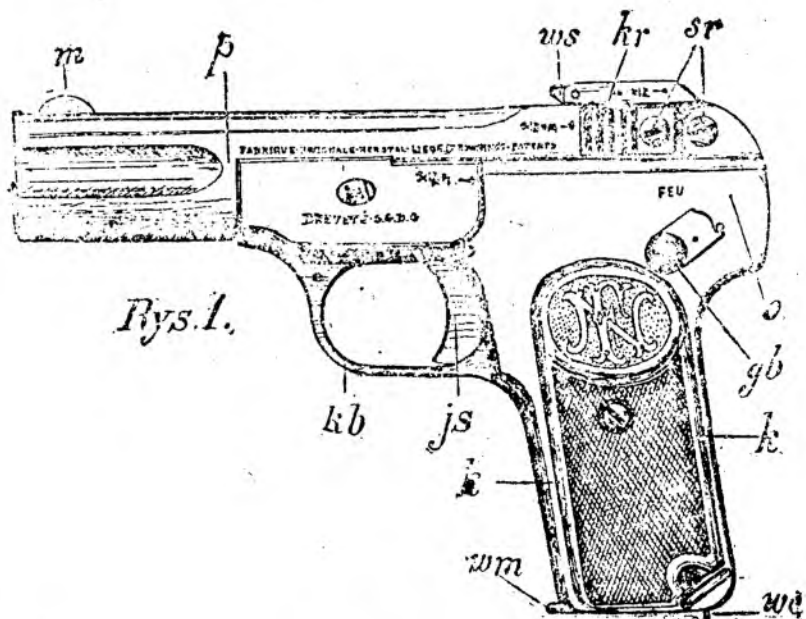
Przepisy ogólne	22
Niewypał	23
Zacinanie się pistoletu.	24

Czyszczenie.

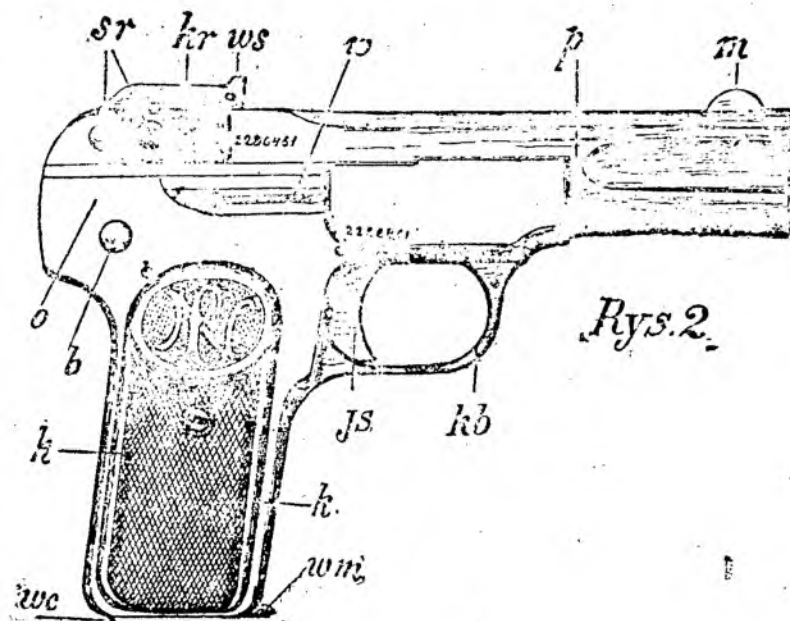
Ogólne przepisy	27
Czyszczenie zwykajne.	28
Czyszczenie główne.	29

Strzelanie	31
----------------------	----

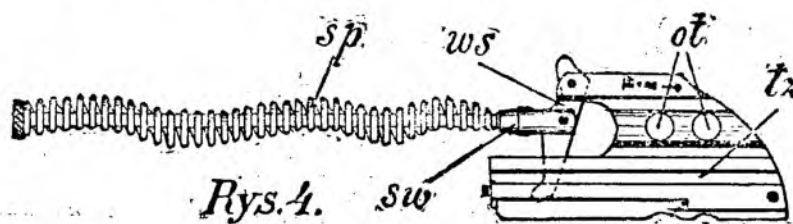
Rys. 1.

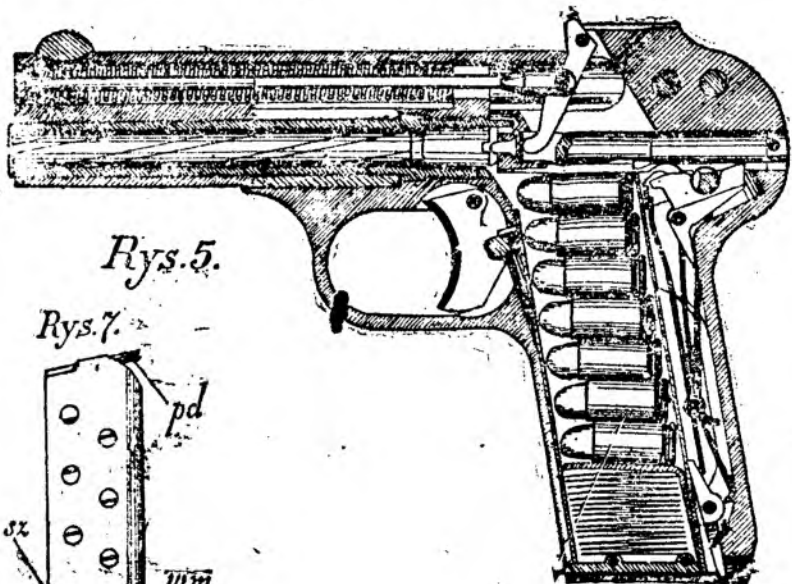
Rys. 2.

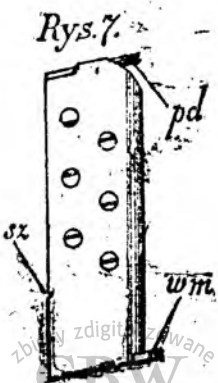
Rys. 3.

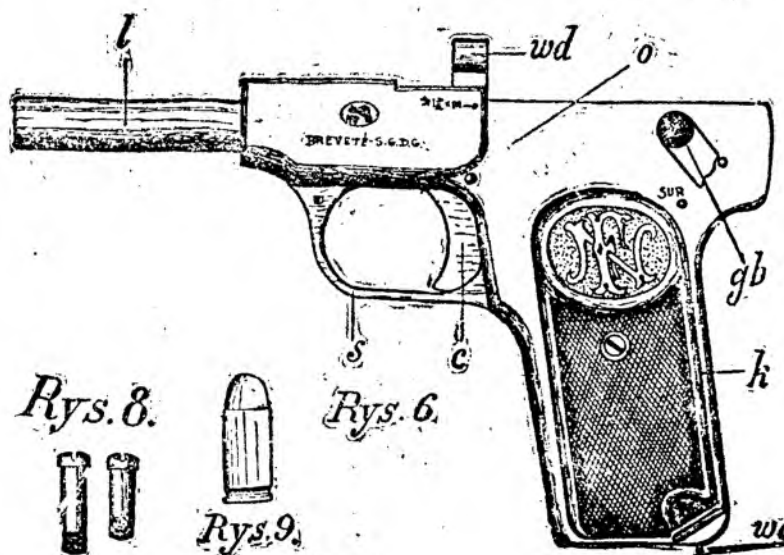
Rys. 4.

Rys. 5.

Rys. 7.

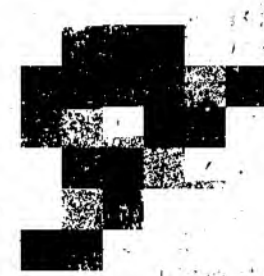
Rys. 6.

Rys. 8.

Rys. 9.

V
13941.

OpróŹ
Rozbi
Skład
Rozbi

Dzi

Pis
Ści:
Ws

Zar

Prz
Nie
Zac

Ogó
Czy
Czy

V
13941

50

WYDAWNICTWA KSIĄŻKOWE
Oddziału VII (naukowego)
SZTABU GENERALNEGO

1. J. Hoppenstedt. Jak studjować historję wojen.
2. F. Immanuel. Zadania dla podoficerów.
3. N. Beseler. O zawodzie żołnierskim.
4. Z. K. Górski. Bitwa pod Racławicami (Bibl. Legionisty t. XIII).
5. J. Gostyński. Co każdy żołnierz o artylerji wiedzieć powinien.
6. Z. Sawicki. Nowsze metody fotogrammetrycznych zdjęć kartograficznych.
7. S. Kara. Przewodnik żołnierza piechoty (Poszczególne działy opracowali: J. Dąbrowski, M. Kukiel i W. Tokarz).
8. Zawadzki. Instruktor musztry. Część I i II.
9. S. Kara. Komendy i rozkazy (wyd. krótsze).
10. M. Porwit. Służba oficerska. Część I.
11. „ Zasady korespondencji wojskowej.

W DRUKU.

1. Kukiel—Hyo. Taktyka.
2. Zawadzki. Jak uczyć rekruta.
3. dr. Składkowski. Podręcznik higieny wojskowej.
4. F. Erlach. Partyzantka w Polsce w r. 1863. (Bibl. Legionisty t. XIV—XVII).
5. Eisenberg. Piesza placówka.

CBW Warszawa

nr inw.: SZ - 13941

MG Arch. 23956 1919 r.

7. „ Puengirola, ks. Józef Poniatowski. (Bibl. Legionistów).
8. Sierderswan. O strategii wojny światowej.
9. Wądekowski. Pistolet browninga 1900.
10. A. Wittig. Matematyka żołnierska.
11. Meser. Strategiczny rzut oka na wojnę 1870/1.
12. Bartels. Lotnik.
13. M. i. S. Zadania ze służby patroli.
14. S. Kara. Komendy i rozkazy (wyd. większe).
15. W. Zagórski. Bitwa pod Mołotkowem.
16. Kukiel—Tokarz. Dąbrowski.
17. Auerbach. Flirya na wojnie.
18. Olendski. Zasady służby telefonicznej.
19. J. Gąsiorowski. Biblijografia polskich druków wojskowych.
20. Herceński. Rozwój armji austriackiej od r. 1806.

W PRZYGOTOWANIU.

1. Zawadzki. Instruktor musztry. Część III.
2. „ Nauczanie podoficerów.
3. Damboer. Zadania taktyczne.
4. S. Kara. Nauka o broni.
5. Cembrak. Repetytorjum terenoznawstwa.
6. Kukiel — Tokarz — Roszterawski. Historia wojska polskiego.